

DECIZIE

24 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii:

Oleg Sternioală

Galina Stratulat

Victor Burduh

examinând recursul declarat de Iurie Lisnic, Valentina Lisnic,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Valentina Lisnic împotriva Marinei Rusu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și la cererea reconvențională depusă de Marina Rusu împotriva Valentinei Lisnic, Iurie Lisnic cu privire la încasarea prejudiciului material, a venitului ratat și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 07 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți prin care s-a restituit cererea de apel depusă de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic împotriva hotărârii din 01 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 11 decembrie 2015 Valentina Lisnic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Marinei Rusu solicitând încasarea de la pârâtă a sumei în mărime de 10000 de euro sau echivalentul în moneda națională la data executării hotărârii judecătorești și a cheltuielilor de judecată.

La 13 septembrie 2016 Marina Rusu a înregistrat cerere reconvențională împotriva Valentinei Lisnic, Iurie Lisnic solicitând încasarea de la pârâți a sumei în mărime de 74975 de lei cu titlu de venit ratat și a sumei de 1000 de euro sau echivalentul în valută națională la data executării hotărârii judecătorești în mărime de 22390 de lei cu titlu de prejudiciu material, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 01 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Valentina Lisnic; s-a admis parțial cererea reconvențională înaintată de Marina Rusu; s-a încasat de la Iurie Lisnic, Valentina Lisnic în beneficiul Marinei Rusu cu titlu de venit ratat suma de 74975 de lei; s-a încasat de la Iurie Lisnic, Valentina Lisnic în beneficiul Marinei Rusu suma de 11460 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată; în rest cerințele din cererea reconvențională au fost respinse.

La 01 martie 2019, conform plicului poștal (f.d. 207), Valentina Lisnic și Iurie Lisnic au declarat apel împotriva hotărârii din 01 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii contestate în partea admiterii cererii reconvenționale și în această parte de a pronunța o nouă hotărâre de admitere a acțiunii inițiale și de respinge a cererii reconvenționale.

Prin încheierea din 02 mai 2019 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs apelului declarat de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic și s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării bonului de plată, în original, în sumă de 6172,95 de lei, stabilindu-le un termen de până la 31 mai 2019 inclusiv; s-a explicat apelanților că, în caz, dacă nu vor lichida neajunsurile menționate, cererea de apel se va considera nedepusă și va fi restituită.

Prin încheierea din 07 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a restituit cererea de apel depusă de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic împotriva hotărârii din 01 februarie 2019 a Judecătoriei Drochia, sediul Central.

La 25 iunie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 223), Iurie Lisnic și Valentina Lisnic au depus cerere de recurs împotriva încheierii din 07 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că despre încheierea de a nu da curs a apelului recurenții nu au cunoscut și nici nu le-a fost adusă la cunoștință despre existența unei astfel de încheieri, fapt ce constituie o îngrădire a accesului la un proces echitabil în conformitate cu art. 5 Cod de procedură civilă și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea contestată a fost adoptată la data de 07 iunie 2019 și a fost expediat în adresa părților la 10 iunie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d. 216), iar recursul a fost declarat la 25 iunie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 223).

Colegiul consideră că recursul a fost declarat în termen, deoarece din avizul de recepție rezultă că recurenții au luat cunoștință de actul de dispoziție contestat la 18 iunie 2019 (f.d. 217, 218).

Studiind materialele dosarului, examinând argumentele invocate în recurs, în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de Iurie Lisnic și Valentina Lisnic este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea cauzei spre rejudecare, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Din materialele cauzei rezultă că Valentina Lisnic și Iurie Lisnic nefiind de acord cu soluția adoptată de către Judecătoria Drochia, sediul Central au contestat-o cu apel solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii contestate în partea

admiterii cererii reconvenționale și în această parte de a fi pronunțată o nouă hotărâre de admitere a acțiunii inițiale și de a respinge cererea reconvențională.

Curtea de apel Bălți, în baza prevederilor art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, a pronunțat încheierea din 02 mai 2019, prin care nu a dat curs apelului declarat de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic și a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării bonului de plată, în original, în sumă de 6172,95 de lei, stabilindu-le un termen de până la 31 mai 2019 inclusiv.

După expirarea termenului stabilit în încheierea de a nu da curs apelului, Curtea de Apel Bălți, prin încheierea din 07 iunie 2019, a restituit cererea de apel depusă de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic împotriva hotărârii din 01 februarie 2019 a Judecătorei Drochia, sediul Central.

Instanța de recurs consideră că Curtea de Apel Bălți la examinarea cauzei a încălcat normele de drept procedural și anume nu a garantat recurenților posibilitatea de a se folosi de drepturile lor procedurale.

În conformitate cu art. 100 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

În sensul prevederilor legale citate supra, instanța de recurs reține că la materialele dosarului lipsesc avizele de recepție ce ar confirma recepționarea de către Valentina Lisnic și Iurie Lisnic a încheierii instanței de apel prin care s-a acordat termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În condițiile respective, instanța de apel nu poate invoca drept circumstanță neînlăturarea neajunsurilor stabilite în actul judecătoresc emis la 02 mai 2019, precum că apelanții ar fi refuzat primirea acestuia rezultând din prevederile art. 106 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Colegiul menționează că art. 106 alin. (1) Cod de procedură civilă, prevede că dacă destinatarul refuză să primească citația sau înștiințarea, persoana împuternicită să o înmâneze consemnează refuzul pe citație sau înștiințare și o restituie instanței judecătorești.

La materialele cauzei nu există nici avizul de recepție cu nr. de ieșire 8607 din 03 mai 2019, aspect invocat de către instanța de apel în încheierea de restituire a apelului, precum și nici confirmarea agentului poștal privind consemnarea refuzului de recepționare de către apelanți a actului procedural emis la 02 mai 2019, iar în lipsa unei astfel de dovezi instanța de judecată nu poate constata acest fapt.

În aceste circumstanțe, Colegiul consideră că fiind relevant argumentul recurenților precum că nu au cunoscut despre încheierea din 02 mai 2019 a Curții de Apel Bălți în vederea lichidărilor neajunsurilor cererii de apel, ori, la materialele dosarului nu sunt anexate înscrisuri care ar demonstra contrariul.

Deci, rezultând din temeiurile expuse mai sus s-a stabilit cu certitudine că

recurenții nu a cunoscut despre încheierea judecătorească de acordare a unui termen în vederea lichidărilor neajunsurilor cererii de apel și nu au avut posibilitate de a le înlătura, iar instanța de apel restituind cererea de apel a încălcat recurenților dreptul la un recurs efectiv prevăzut de art. 6 CEDO. Ori, recurenții sunt predispuși să-și exercite dreptul lor – prin folosirea căii de atac, doar că nu li s-a creat condiții în aceste sens.

Mai mult ca atât, în speță nu se constată o exercitare cu rea-credință a drepturilor procedurale, deoarece recurenții nu au înlăturat neajunsurile cererii de apel necunoscând despre acestea și nu din alte considerente care ar putea fi interpretate ca un abuz de drepturi procedurale.

Or, necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea încălca principiul egalității părților în drepturile procedurale, fapt stabilit de art. 26 alin. (4) Cod de procedură civilă, care prevede că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată de lege și asigurată de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Colegiul consideră că instanța de apel, pripit și cu încălcarea normelor procedurale a restituit cererea de apel, rezultând din faptul că încheierea prin care s-a acordat termen pentru a înlătura neajunsurile nu a fost recepționată de către apelanții Valentina Lisnic și Iurie Lisnic.

În consecință, Colegiul notează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CtEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CtEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului recurenților de a dispune de drepturile lor procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Așadar, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că argumentele invocate de către recurenți sunt întemeiate și confirmate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a casa încheierea instanței de apel din 07 iunie 2019, cu restituirea

cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, la etapa punerii pe rol a cererii de apel depuse de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Iurie Lisnic, Valentina Lisnic.

Se casează încheierea din 07 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Valentina Lisnic împotriva Marinei Rusu cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată și la cererea reconvențională depusă de Marina Rusu împotriva Valentinei Lisnic, Iurie Lisnic cu privire la încasarea prejudiciului material, a venitului ratat și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, la etapa punerii pe rol a cererii de apel depuse de Valentina Lisnic și Iurie Lisnic.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh